

la humanitat

PERIÒDIC FUNDAT PER LLUIS COMPANYS EL 1931

PORTAVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

VOL. III 3.^a EPOCA, N.º 16

BARCELONA, 15 SETEMBRE 1979

PREU: 25 PTES.

Per a participar, encara que amb uns dies de retard en la gran festa catalana, reproduïm aquest article d'A. Rovira i Virgili, escrit per a commemorar el nostre Onze de Setembre. Així també honorem al gran escriptor polític i patriota català al qual aquests dies la seva ciutat natal, Tarragona, li prepara un digne recordatori.

Va ésser el Poble Català...

Qui havia promogut l'alçament de Catalunya contra el primer Borbó d'Espanya? Qui havia dut la resistència heroica fins als extrems de l'incomparable setge de Barcelona?

No van ésser personatges estrangers ni nobles catalans, encara que hi intervingué un cert nombre dels uns i dels altres. L'autor d'aquelles proesses va ésser, en veritat, el poble català. La lluita contra Felip V era ací profundament sentida per les classes populars, que eren les més fidels a la llibertat de la pàtria i les més afectades per les amenaces del despotisme monàrquic i de l'assimilisme-unitari.

Pagesos i menestrals van ésser aleshores, com l'any 1640, el nervi de la combativitat catalana. L'any 1640 l'esforç de la pagesia va ésser predominant. L'any 1714 ho va ésser l'esforç de la menestralia, la qual va tenir una part cabdal en la defensa de Barcelona, una de las defenses més braves que la història coneix.

A les classes altes van produir-se de bon principi moltes defecions, també com l'any 1640. I entre els membres d'aquestes classes que lluitaren contra Felip V, n'hi havia força en els quals l'adhesió personal a Carles d'Àustria era un dels mòbils de l'actitud que van adoptar.

Les clases populars, al contrari, posaven les llibertats de Catalunya per damunt de les raons dinàstiques. Així veiem que si en la guerra de Successió es decanten contra un Borbó i per un Àustria en la guerra de Separació es decanten con-



EDITAT PEL COMISSARIAT DE PROPAGANDA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIP. LEGAL B-33.902-1977 • REEDITAT PER

tra un Àustria i per un Borbó.

No era, doncs, el dinastisme, sinó el patriotisme, allò que movia la gran majoria dels

catalans en la guerra que sostingueren des de l'any 1705, en què es donà el crit de l'alçament a la Plana de Vic, fins l'any 1714,

en què Barcelona, dessagnada, va caure dramàticament i gloriósament.

I aquell patriotisme s'avenia, no sols amb

l'amor a Catalunya, ans encara amb l'amor als drets de l'home: drets que, abans d'ésser proclamats per la Revolució francesa,

havien estat practicats a Catalunya. Entre les reivindicacions catalanes d'aquella hora, hi havia, en efecte, un conjunt de llibertats de les que avui són anomenades llibertats individuals.

La intervenció principal i decisiva de l'element popular en la guerra contra Felip V apareix comprovada planement en la reunió del Braç General (veritable Parlament català d'aquell temps) a darrers de juny i primers de juliol de 1713. Per l'actitud del Braç popular va acordar-se la continuació de la guerra. Era ja gairebé impossible de salvar les llibertats. Però podia donar-se encara un gran final, resplendent de coratge i sacrifici, a la caiguda d'un gran poble.

El nostre poble va mostrar, en aquelles tràgiques circumstàncies, un alt sentit històric. Va saber guaitar cap a l'esdevenidor. I àdhuc el mateix dia 11 de setembre del 1714, els representants de la ciutat van tenir l'esma admirable d'apel·lar als nous temps que vindrien i en els quals seria recobrada, amb escreix i tot, la llibertat perduda.

Tots els errors que haguessin comès aquells homes, tots els errors que hagués comès el nostre poble, eren compensats, en l'hora suprema, per aquest magnífic encert. El poble que així queia, assegurava per a les generacions esdevenidores el victorios recobriment.

A. ROVIRA I VIRGILI

(Reproducció de la Humanitat 11 de setembre 1938)